

Förändra resvanor under infrastrukturprojekt

En rapport från webinariet den 12 maj 2020.

Förändringar i infrastrukturen sker hela tiden och de innebär ofta sämre framkomlighet under byggtiden, inte minst för biltrafik. Kan stöket under byggtiden vara ett bra tillfälle att försöka göra människors resvanor mer hållbara? För att svara på det bjöd Region Skåne in till en webbtäff med inspiration från flera skånska mobility management-projekt.

1 Mobility management under spårvägsbygget

I december 2020 sätts Lunds nya spårvagnar i trafik. Den 5.5 kilometer långa linjen löper från Lunds centralstation till slutdestination i nya stadsdelen Brunnsbög. Helena Runesson och Anders Söderberg, trafikhandläggare på Lunds kommun, inledde tematäffn med att berätta om mobility management-arbetet under bygget.

Utmaningar och möjligheter

Spårvägsbygget innebar många utmaningar. Både för bilister och busstrafik som för cyklister och fotgängare. Stora och viktiga stråk behövdes stängas av, inklusive E22:an när bron mot Brunnsbög skulle bytas ut. Men det erbjöd också möjligheten att få folk att förändra hur de reser. Främst ville man se att resandet med bil till och inom Lund skulle minska.

Många insatser

Bygget påverkade stora delar av staden under lång tid. Därför behövdes många insatser för att få det att fungera. Både med fysisk omledning av trafik och kommunikation om alternativa resesätt. Kommunikationen samlades under paraplyet "Passa på att prova på..." som uppmuntrade till att välja hållbara transportmedel som cykel och kollektivtrafik. Bland annat kunde man låna el- och vikcyklar, få en gratisperiod på hyrcykelsystem i staden och åka gratis med kollektivtrafiken i två veckor.

Anders och Helena säger att kommunikationen främst riktades mot de som väljer att resa med bil, men samtidigt skulle få en rimlig

restid med hållbara alternativ. Eftersom en stor del av målgruppen finns utspridd i Lunds grannkommuner användes förutom sociala medier och lokal affischering även direktreklam, för att säkerställa att man nådde rätt.

Företagsengagemang

Många av Lunds företag påverkades under byggprocessen, då ett stort antal anställda pendlar in till staden. Helena och Anders trycker på att det var viktigt att få med sig företagen och deras anställda för att skapa förståelse för processen och informera om hållbara alternativ till bilresor under bygget. Därför gjorde man riktade insatser just mot företagen.

Opartisk hjälp

Anders och Helena berättar att man tagit in en extern part i mobility management-arbetet. En oberoende person som kunnat hjälpa till att lösa frågor där exempelvis kommunen och andra intressenter inte är helt överens. Konsulten hade stor erfarenhet av liknande projekt, och kunde därför också bidra med många insikter och utifrånperspektiv.

Flera nyttiga lärdomar

En utmaning har varit att skapa tydlig vägvisning, eftersom bygget kan förändra förutsättningarna från dag till dag. Helena och Anders säger även att det finns en risk med att kampanja för hållbara resor när förhållandena för dem inte är helt optimala. Det är helt enkelt svårt att exempelvis hålla en bra standard på cykelvägar eller garantera att bussar går i tid, när förutsättningarna snabbt förändras.

Positivt resultat

Förutom att se ett minskat bilkörande ville man att 1000 personer skulle testa att byta resvanor. Runt 800 personer provade på de hållbara alternativen i kampanjen. I enkätundersökningar såg man att många cyklar och utnyttjar kollektivtrafik mer efter bygget. Och när man mätte bilkörandet efter spårvägen byggts färdigt såg man en minskning med 5,5 procent.

Helena och Anders MM-rekommendationer:

- Ha ett holistiskt grepp och inkludera inpendlare
- Prova på-aktiviteter fungerar bra
- Effektivt att dra nytta av störningar i vardagen

2 Storyn bakom spårvägen

När ett bygge påverkar vardagen under lång tid är kommunikation extra viktigt. Kristina Strand Larsson, kommunikatör och fotograf på Lunds kommun, berättade om storytellingapproachen när spårvägen byggdes.

"Min huvudfiende är Lunds spårväg"

Infrastrukturprojekt möts ofta av motstånd, särskilt i början när slutresultatet är långt borta. Så var också fallet när spårvägen byggdes (rubriken kommer från ett riktigt Twitter-inlägg om bygget). Kristina berättar att de ville visa att projektet är för stadens bästa, och bjöd in invånarna att följa bygget på nära håll.

Var transparent och tydlig

Enligt Kristina finns det flera viktiga faktorer för att nå ut med sitt budskap. Först och främst behöver bygget motiveras. Berätta varför projektet genomförs, och vad resultatet kommer att ge invånaren. Det gäller även att hitta en bra nivå i kommunikationen, då den når allt från kunniga experter till de som bara blir irriterade när en gata stängs av för

biltrafik. Kommunikationen behöver också vara tydlig för att minimera störningar i vardagen. Här användes bland annat direktutskick med information om avstängningar.

Ta fram det personliga

Kristina säger att mycket handlar om att skapa förståelse. Att lyfta fram människorna som arbetar med projektet för att förklara hur det går till. En bra blandning av praktisk bygginformation, hållbarhetsfrågor och stadsutveckling med en personlig prägel skapar både intresse och förståelse. Att bygga relationer med alla inblandade i bygget skapar möjligheter att berätta relevanta historier.

Vikten av att föra dialog

Den största delen av kommunikationen kring spårvägen har varit digital. Med det kommer invånarnas möjlighet att engagera sig. Kristina lyfter vikten av att föra en kontinuerlig dialog med invånarna – att svara på alla frågor och reaktioner – positiva som negativa – och ta experter till hjälp när det behövs.

Katarinas storytelling-tips:

- Lyft människorna bakom arbetet
- Fokusera på hållbarheten
- Marknadsför dina kanaler
- För en dialog med dina följare

3 Helsingborgsexpressen banar väg för cykeln

När Linnea Folkesson, projektledare för miljö och livsstil på Helsingborg stad, berättar om sitt mobility management-projekt märks att det finns många likheter med spårvägsbygget. Här byggdes däremot ingen spårväg, utan Helsingborgsexpressen: en satsning på dedikerade bussfiler som vi tidigare sett i Malmö.

Från bil till buss, cykel och gång

Stråket som byggdes om, Drottninggatan och Järnväggsgatan, går genom hela centrala Helsingborg. Det har tidigare varit utformat med biltrafik i fokus, och gett mindre plats åt hållbara färdmedel. Enligt Linnea var målbilden att busstrafiken skulle flyta på bättre, biltrafiken skulle minska och att ge cyklister och fotgängare bättre förutsättningar.

Cykeln i fokus

Bygget skedde i tre etapper för att inte stänga av hela stråket samtidigt. Linnea säger att man fokuserade på att det hela tiden skulle fungera att cykla under ombyggnationen. För att uppmuntra fler att välja cykel istället för bil organiserade man en cykelutlåning som många tog del av. Elcyklar var särskilt populära, och genom undersökningar efter låneperioden såg man att nära hälften av de som testat hade skaffat eller planerade att skaffa en egen cykel.

Företag och skolor

För att få fler att cykla engagerades flera av stadens skolor och företag. Genom att bland annat anordna tävlingen Cykelvänlig arbetsplats

nådde man ut till över 4 000 anställda i staden. Flera av skolorna såg också till att förbättra möjligheterna att parkera sin cykel i anslutning till skolan.

Mångsidig kommunikation

För att nå ut med både praktisk information kring bygget och inspiration till att välja hållbara transportmedel samlades allt i kampanjen *"Välkommen till city – under hela byggtiden"*. Man använde allt från sociala medier och utomhusytor till direktutskick och sms-listor för att vara säkra på att nå de grupper man behövde.

Linnea tycker att kommunikationen på plats på staket och avspärrningar har fungerat bra och uppskattats. Men även andra mer storydrivna insatser som att dela stråkets historia och visionen med bygget har landat väl. Genom att bjuda in allmänheten och visa varför ombyggnationen görs blir det enklare att skapa en positiv bild av slutresultatet. Linnea ser flera likheter med storytelling i spårvägsprojektet i Lund – ett grepp som fungerat bra.

4 Planerade projekt

Webbinariet avslutades med att Eva Oskarsson, kommunikationsansvarig vid Trafikverket, berättade om kommande projekt. Bland annat 4-spåret som byggs mellan Malmö och Lund. Eva lyfte initiativet: en cykelsatsning under avstängningen av södra stambanan mellan Åkarp och Lund. Då planeras en organiserad cykelpendling båda vägarna mellan Lund och Malmö, samt att man ser över skyltning och rustar upp cykelvägar inför aktiviteten.